

TURİZM/ TURİST REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ AKADEMİSYENLERİNİN PROFİLİ: TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ

Ali KABAKULAK, Mehmet BOYRAZ, Ahmet BAYTOK

Bu araştırmanın amacı, turizm rehberliği ve turist rehberliği alanında yükseköğretim düzeyinde eğitim veren üniversitelerde çalışan öğretim elemanlarının profilini çeşitli parametreler açısından ortaya koymaktır. Bu parametreler arasında, cinsiyet, çalışılan kurum türü, unvan, önlisans-lisans-lisansüstü eğitim durumu ve alanları, çalışma belgesi sahiplik durumu-dil türü-bağlı bulunulan oda ile idari görev pozisyonları yer almaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın evrenini, Türkiye'deki üniversitelerin önlisans düzeyinde turist rehberliği eğitimi veren meslek yüksekokulları ile lisans düzeyinde turizm rehberliği eğitimi veren fakülte ve yüksekokullarda aktif olarak çalışan akademik personeller oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman-arşiv tarama ile üniversitelerin web siteleri ile YÖK akademik veri tabanı taranmış ve görüşme tekniği ile kurumların öğrenci işleri veya idare sekreterleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen özgeçmiş, web sitesi ve verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmış ve veriler yüzde ve sıklık analizi ile çapraz tablolar ile incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, Türkiye'de 33 ayrı fakülte ve yüksekokulda turizm rehberliği bölümlerinde 192 ve 28 ayrı meslek yüksek okulda ise turist rehberliği programlarında 78 olmak üzere toplam 270 öğretim elemanının görev yaptığı; bunların %46,7'sinin kadın ve %53,3'ünün erkek olduğu; en çok %34'1'lik eş oranda doktor öğretim üyesi ve öğretim görevlisi unvanına sahip oldukları belirlenmiştir. Akademisyenlerin 39 ayrı üniversitede 105 farklı programda olmak üzere %53,3'ünün turizm alanında farklı bölümlerde, aralarından sadece %11,5'inin ise turizm rehberliği bölümünde lisans eğitimini tamamladıkları görülmüştür. Lisansüstü eğitimi açısından, en fazla lisansüstü derecesinin alındığı üniversitelerin Gazi, Akdeniz ve Balıkesir olduğu belirlenmiştir. Ortalama mezun olma süreleri ise yüksek lisans için 2,8 yıl, doktora için 5 yıl olarak hesaplanmıştır. Akademisyenlerin %20'sinin çalışma kartına sahip birer rehber ve sadece %63'ünün eylemli (aktif) olduğu, %90,7'sinin tek ve İngilizce dilinde yeterlilik belgesine sahip olduğu, Türkiye'deki 13 ayrı rehber odasından Bursa ve Gaziantep dışındaki 11 rehber odasına kayıtlı buldukları tespit edilmiştir. Bölüm veya program başkanlığı yapan akademisyenlerin %42'si kadın, %58'i ise erkek olup, yalnızca birisinin dekan vekilliği yaptığı, diğerlerinin ise herhangi bir idari görevinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Turizm Eğitimi, Turizm Rehberliği, Turist Rehberliği, Öğretim Elemanları, Üniversite.